

SL

SL

SL

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 15. 10. 2009
COM(2009) 538 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Na poti k povezovanju pomorskega nadzora:

Skupno okolje za izmenjavo informacij na področju pomorstva EU

{SEC(2009) 1341}

NA POTI K POVEZOVANJU POMORSKEGA NADZORA:

SKUPNO OKOLJE ZA IZMENJAVO INFORMACIJ NA PODROČJU POMORSTVA EU

1. UVOD

Evropska komisija v svojem sporočilu o celostni pomorski politiki za Evropsko unijo „sprejela ukrepe za bolj medobratovalen nadzorni sistem z združitvijo obstoječih sistemov za nadzor in sledenje, ki se uporabljajo za zagotavljanje pomorske varnosti in zaščite, varstvo morskega okolja, nadzor ribištva in nadzor zunanjih meja, ter drugih dejavnosti kazenskega pregona.“¹.

Svet za splošne zadeve je 8. decembra 2008 spodbudil Komisijo, naj uvede ukrepe za interoperabilnost med nacionalnimi sistemi in sistemi Skupnosti, da se poveča stroškovna učinkovitost operacij za pomorski nadzor. Ta pristop za nadaljnje povezovanje pomorskega nadzora je bil potrjen v načrtu za razvoj evropskega sistema nadzora meja (EUROSUR), ki predlaga postopno oblikovanje skupnega okolja za izmenjavo informacij na področju pomorstva EU², in nedavni posodobitvi sistema Skupnosti za spremljanje in obveščanje za ladijski promet³.

Cilj povezanega pomorskega nadzora je izboljšati zavedanje o razmerah pri dejavnostih na morju, kar vpliva na pomorsko varnost in zaščito, nadzor meja, morsko okolje, nadzor ribištva, trgovinske in gospodarske interese Evropske unije in nadzor zunanjih meja ter na kazenski pregon in obrambo, da se poenostavi pravilno sprejemanje odločitev.

Zavedanje o pomorskih razmerah je učinkovito razumevanje dejavnosti, ki so povezane s področjem pomorstva in ki lahko vplivajo na zaščito, varnost, gospodarstvo ali okolje Evropske unije in njenih držav članic. Na osnovi jasno opredeljenih potreb in pravic uporabnikov pomaga organom, ki so odgovorni za dejavnosti spremljanja in nadzora, pri celovitem preprečevanju vseh takih razmer, dogodkov in ukrepov, ki se nanašajo na področje pomorstva EU.

Področje pomorstva EU obsega teritorialne vode držav članic, izključne ekonomske cone in kontinentalne platforme, kot so bile opredeljene v Konvenciji Združenih narodov o mednarodnem pomorskem pravu iz leta 1982, in dejavnosti, povezane s pomorstvom, ki se izvajajo na njih, morskem dnu, pod vodo, na površini in nad vodo, npr. naprave, tovor, majhne čolne in plovila, ki plujejo pod zastavo EU ali so last EU, ki jih EU upravlja ali pa so vezana na EU. Poleg navedenega zajema tudi vsa območja iskanja in reševanja ter vsa območja operacij, ki so bila določena za pomorsko operacijo EU v okviru civilnega ali vojaškega organa⁴.

¹ COM(2007) 575 konč., z dne 10.10.2007.

² COM(2008) 68 konč., z dne 13.2.2008, str. 9.

³ Direktiva 2009/17/ES o spremembi Direktive 2002/59/ES o vzpostavitvi sistema spremljanja in obveščanja za ladijski promet, UL L 131, 28.5.2009, str. 101. Enako pomembna je Uredba (ES) št. 725/2004 z dne 31. marca 2004 o povečanju zaščite na ladjah in v pristaniščih, UL L 129, 29.4.2004, str. 6.

⁴ Vsa območja, vključena na „področje pomorstva EU“, imajo neposreden ali posreden vpliv na politiko in interese EU, vendar niso vsa v pristojnosti EU.

Na področju pomorskega nadzora obstaja jasna potreba po izmenjavi informacij. Različni sektorski organi, ki se ukvarjajo s spremljanjem in nadzorom ukrepov na morju, zbirajo podatke in operativne informacije, da bi za lastne potrebe ustvarili najboljšo možno sliko o pomorskem zavedanju. Trenutno ta slika za mnogo skupnosti uporabnikov zaradi pomanjkanja medsebojne izmenjave ne vključuje skupnih informacij, ki so jih zbrali drugi sektorski uporabniki. Razvoj potrebnih sredstev za omogočanje izmenjave takih podatkov in informacij mora izboljšati sliko zavedanja različnih uporabnikov. Tako ustvarjene slike bodo povečale učinkovitost organov držav članic in izboljšale stroškovno učinkovitost.

Cilj tega sporočila je določiti vodilna načela za razvoj skupnega okolja za izmenjavo informacij za področje pomorstva EU in začeti postopek njegovega uvajanja. Za doseg tega je treba vzpostaviti boljše sodelovanje in usklajenost med Evropsko komisijo, državami članicami in tistimi sogovorniki, ki so v Evropski obrambni skupnosti določeni v ta namen.

2. IZZIVI

Področje pomorstva EU se trenutno sooča z naslednjimi izzivi v zvezi z razvojem skupnega okolja za izmenjavo informacij:

Različne skupnosti uporabnikov in izvajalcev: Organi, odgovorni za obrambo, nadzor meja, carino, onesnaženje morja, nadzor ribištva, pomorsko varnost in zaščito, upravljanje ladijskega prometa, reševanje in ukrepanje v nesrečah, iskanje in reševanje ter odkrivanje in kazenski pregon, zbirajo tako na nacionalni ravni kot na ravni EU informacije za lastne namene.

Čeprav obstajajo tehnološka sredstva za koristno izmenjavo teh informacij, večino informacij, potrebnih za vzpostavitev tega zavedanja o pomorskih razmerah, še vedno zbirajo številni sektorski sistemi na nacionalni ravni, ravni EU in mednarodni ravni.

V nekaterih primerih se vključeni organi ne zavedajo, da drugi organi in sistemi zbirajo podobne informacije, v drugih primerih pa se zavedajo, vendar niso sposobni izmenjave teh informacij drug z drugim, ker standardi za izmenjavo informacij, sporazumi in politike v zvezi s postopkom izmenjave informacij trenutno obstajajo le v nekaterih skupnostih posameznikov.

Različni pravni okviri: Različne dejavnosti pomorskega nadzora spadajo v vse tri stebre EU. Sistemi za nadzor so bili razviti na osnovi posebne sektorske zakonodaje, mednarodne zakonodaje in zakonodaje EU. Ne glede na zadevni okvir EU ne sme državam članicam nič preprečevati, da bi povezale svoje dejavnosti na področju pomorskega nadzora.

Čezmejne nevarnosti: Grožnje, s katerimi se države članice soočajo na področju pomorstva EU, pogosto zahtevajo izboljšani nadnacionalni in včasih celo nadsektorski pristop, zlasti na odprtem morju.

Posebne pravne določbe: Dejavnosti pomorskega nadzora v okviru mednarodne zakonodaje in zakonodaje EU na odprtem morju in glede na obdelavo osebnih, zaupnih ali tajnih podatkov.

3. PODROČJE UPORABE

Glede na zgoraj opredeljene izzive je postopek opredelitve in izvajanja za vzpostavitev skupnega okolja za izmenjavo informacij lahko uspešen samo pri intenzivnem posvetovanju in sodelovanju z vsemi pomembnimi skupnostmi uporabnikov in izvajalcev ter pri popolnem spoštovanju načela subsidiarnosti. Sosednje tretje države morajo biti vključene, kadar se zdi primerno.

Različne sestavine skupnega okolja za izmenjavo informacij pomenijo naslednje:

- **„Skupni“:** Ker se informacije izmenjujejo med različnimi skupnostmi uporabnikov, se podatki, uporabljeni za to informacijo, zbirajo samo enkrat.
- **„Informacije“** morajo uporabniku omogočiti, da se zaveda razmer. Informacije, ki pridejo iz različnih skupnosti uporabnikov, morajo biti opredeljene, dostopne, razumljive in uporabne. Zagotovljena mora biti obdelava takih informacij z ustreznimi varnostnimi ukrepi.
- **„Izmenjava“** pomeni, da vsaka skupnost prejema, vendar tudi pošilja informacije na osnovi predhodno dogovorjenih standardov in postopkov.
- **„Okolje“** se nanaša na medsebojno povezane sektorske informacijske sisteme, ki omogočajo, da si uporabniki ustvarijo svoje posebne slike glede zavedanja o razmerah, ki jim omogočajo, da opredelijo trende ter odkrijejo nepravilnosti in grožnje.

Pri vzpostavitvi skupnega okolja za izmenjavo informacij je treba zagotoviti:

Interoperabilnost: Načini in sredstva, ki jih je treba najti, da se omogoči izmenjava informacij med operativnimi sektorskimi sistemi⁵ in sistemi, ki jih trenutno razvijajo Evropska unija in njene države članice, ob podpori agencij EU, npr. EMSA, CFCA, FRONTEX in EDA⁶. To zahteva, da se razvijajo in določajo obstoječi in prihodnji standardi, medsebojne povezave, netehnični procesi in postopki, kar omogoča izmenjavo informacij in zaščito izmenjanih informacij z dogovorjenimi pravicami za dostop. To mora omogočiti tudi izboljšano interoperabilnost med sektorskimi sistemi znotraj države članice.

Boljše zavedanje o razmerah: Informacije, pridobljene v tem okolju, morajo tudi precej izboljšati zavedanje o razmerah znotraj EU in držav članic.

Učinkovitost: Poleg tega mora to okolje prispevati tudi k enotnosti prizadevanja gospodarskih subjektov s pomorskimi interesi in sicer tako, da se odpravljajo podvojitve pri zbiranju informacij in s tem pomembno zmanjšajo finančni stroški vseh vključenih akterjev. Pri uporabi orodij in prednosti, ki jih imajo različne skupnosti uporabnikov za nadzor, bi se lahko pravočasno načrtoval večnamenski pristop.

⁵ Npr. SafeSeaNet, CleanSeaNet, podatkovni center EU LRIT, ki ga upravlja EMSA.

⁶ Glosar izrazov in akronimov je v delovnem dokumentu služb Komisije, ki je priložen temu sporočilu.

Subsidiarnost: Velika večina dejavnosti za spremljanje in nadzor na morju se izvaja pod pristojnostjo držav članic. Države članice so ob upoštevanju načela subsidiarnosti odgovorne za usklajevanje zbiranja in preverjanja informacij iz vseh svojih agencij, uprav in nacionalnih operaterjev, po možnosti z enotnim nacionalnim usklajevalnim mehanizmom. Države članice bodo po potrebi upravljale tudi pravice za dostop tretjih strani, določale varnostne standarde informacij in podatkov ter odobrile in nadzorovale mehanizme za izbirno širjenje in zaščito podatkov.

4. VODILNA NAČELA ZA RAZVOJ SKUPNEGA OKOLJA ZA IZMENJAVO INFORMACIJ NA PODROČJU POMORSTVA EU

4.1. Načelo 1: Pristop, ki povezuje vse skupnosti uporabnikov

Skupno okolje za izmenjavo informacij mora organom držav članic omogočiti, da bodo čim učinkoviteje uporabljali informacije o pomorskem nadzoru. Na ravni Skupnosti je treba razviti skupna pravila in standarde, da bi se optimizirala izmenjava informacij med različnimi skupnostmi uporabnikov. Vsaka od teh skupnosti bi morala dobiti priložnost, da po potrebi pošilja in/ali prejema informacije na nacionalni ravni od mednarodnih⁷, regionalnih⁸, varnostnih sistemov in mehanizmov, varnostnih sistemov in mehanizmov Skupnosti⁹ ter vojaških¹⁰ in notranjih varnostnih sistemov in mehanizmov¹¹ v skladu s pogoji uporabe in določenimi pravicami uporabnikov za dostop, da bi si lahko ustvarila individualno sliko o razmerah, prilagojeno uporabniku.

4.1.1. Vprašanja, ki jih je treba obravnavati

- (1) *Prilagodljivo okolje za izmenjavo informacij:* Skupno okolje za izmenjavo informacij mora biti dovolj varno, biti pa mora tudi dovolj prilagodljivo, da se prilagodi na nove potrebe in razmere uporabnikov. Te razmere nakazujejo potrebo, da se vsaki skupnosti uporabnikov omogoči udeležba v skupnem okolju za izmenjavo informacij, da bi imela dostop do čim več informacij in bi si tako lahko ustvarila lastno sliko o razmerah, ki ustreza njenim operativnim zahtevam. Taka potreba je bila ugotovljena na primer pri skupnih operacijah Frontexa, da bi se preprečile nezakonite dejavnosti na južnih zunanjih mejah EU.
- (2) *Zagotavljanje izčrpnih informacij za boljše odločanje:* Izboljšana sposobnost odločanja se lahko doseže samo, če prispevajo vse skupnosti. Na primer, izmenjava informacij mora biti dvosmerna med civilnimi organi in obrambnimi silami ob upoštevanju pravil v zvezi z varnostjo informacij.

⁷ Npr. AIS, LRIT.

⁸ Npr. BSRBCC, BSBC.

⁹ Npr. SafeSeaNet, EU LRIT Data Centre, CleanSeaNet, VMS, EUROSUR.

¹⁰ Npr. MSSIS, VR-MTC, SUCBAS.

¹¹ Npr. MAOC-N, CeCLAD, informacijski sistem FRONTEx.

4.1.2. Priporočila

- (1) Brez podvajanja podatkov: Podatke o spremljanju prometa je treba preko sistema za izmenjavo pomorskih informacij (safe-sea-net)¹² posredovati samo enkrat. Ti podatki se potem lahko dajo na voljo vsem priznanim uporabnikom, vključno z obrambno skupnostjo, v skladu z obstoječim pravnim okvirom na ravni EU ali pa z njegovo spremembo, če je to primerno.
- (2) Interoperabilnost v skupnostih uporabnikov EU: Za podporo vojaških sil EU civilno vodeni pomorski varnosti in zaščiti, vključno z misijami za ukrepanje v nesrečah, so potrebne izboljšave v interoperabilnosti in povezanosti vseh zadevnih akterjev na nacionalni ravni.
- (3) Nacionalno sodelovanje: Okrepljeno upravljanje zadev v zvezi s pomorskim nadzorom je najprej treba doseči na nacionalni ravni. Zaradi tega se priporoča, da organi, ki so že opredeljeni kot središča sektorskih informacij, služijo kot posredniki v skupnem okolju za izmenjavo informacij.
- (4) Mednarodno in regionalno sodelovanje: Pri uvajanju posrednikov med različnimi sistemi pomorskega nadzora v EU je treba posvetiti posebno pozornost možnosti izmenjave izbranih delov informacij s tretjimi državami. Obravnavati je treba tudi vprašanja varnosti in vzajemnosti takih informacij. Pet regionalnih morskih kotlin (Baltsko, Severno morje, Atlantski ocean, Sredozemsko in Črno morje) in najbolj oddaljene regije pomenijo veliko območje s posebnimi nevarnostmi. Potrebna so nadaljnja prizadevanja za ustrezno ukrepanje pri teh nevarnostih.

4.2. Načelo 2: Vzpostavitev tehničnega okvira za interoperabilnost in prihodnje povezovanje

Vzpostavitev „skupnega okolja za izmenjavo informacij“ za „področje pomorstva“ EU bi se lahko najenostavneje dosegla z nehierarhičnim tehničnim okvirom sistemov za pomorsko spremljanje in nadzor. Taka struktura mora biti oblikovana na stroškovno učinkoviti povezanosti različnih slojev informacij, da bi se izboljšale slike, prilagojene uporabniku. Struktura sistema mora omogočiti, da se podatki med drugim zbirajo, združujejo, analizirajo, pošiljajo in upravljajo na primerni ravni decentralizacije, odvisno od zadev v zvezi z varnostjo (npr. obveščevalni podatki) ter v skladu z uredbami o varstvu podatkov, mednarodnimi pravili in funkcionalnim zahtevami. Obstoječe sisteme je treba uporabiti na najboljši način.

4.2.1. Vprašanja, ki jih je treba obravnavati

- (1) Interoperabilnost in medsebojna povezava sistemov: Namesto vnašanja vseh informacij skupaj v enotno zbirko podatkov mora vsaka skupnost uporabnikov dati svoje podatke na voljo drugim skupnostim uporabnikov, ki jih potrebujejo in imajo dovoljenje, da jih prejmejo. Tako mora postati vsaka skupnost uporabnikov izdajatelj svojih lastnih informacij in po potrebi naročnik informacij, ki jih objavljajo druge

¹² Direktiva Sveta 2002/59, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2009/17, člen 22a.

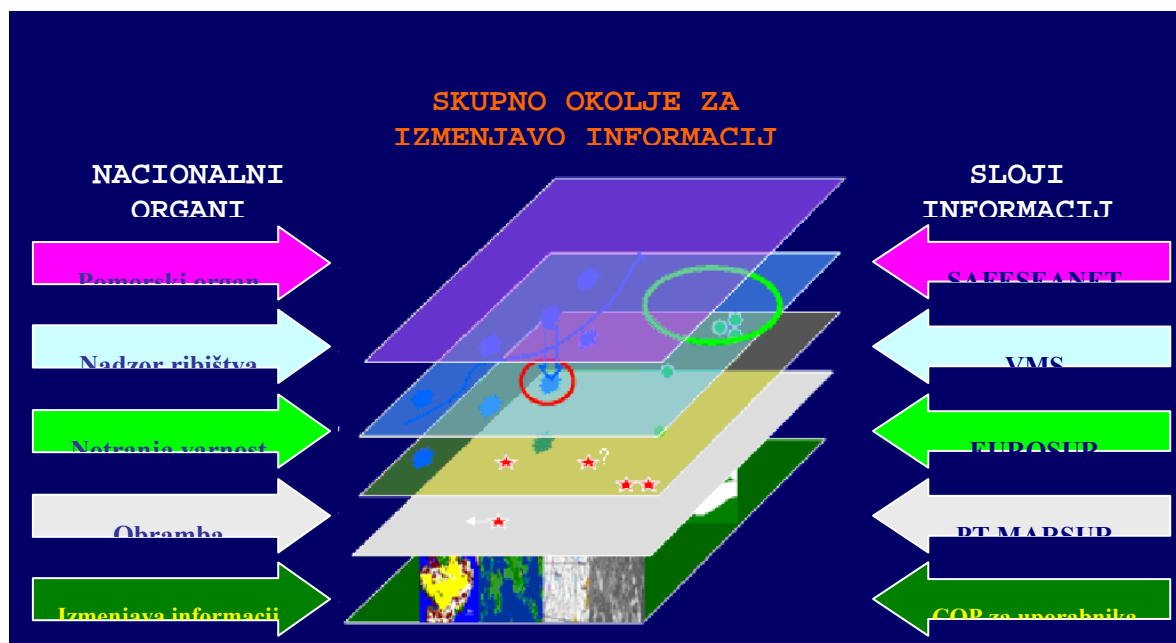
skupnosti uporabnikov. Struktura mora s skupnimi standardi zagotoviti, da so informacije uporabne, vsem uporabnikom mora omogočiti, da zaupajo informacijam, ki jih prejema, in pri tem ohraniti dostop samo za uporabnike z dovoljenjem.

- (2) Uporaba sistema Skupnosti: Za nekatere kategorije informacij je enostavneje in stroškovno bolj učinkovito, če se podatki zbirajo in pošiljajo na centraliziran način. Vse pomembne skupnosti uporabnikov morajo uporabljati sistem Skupnosti za izmenjavo pomorskih informacij „SafeSeaNet“, ki ga je treba dalje razvijati, da bo postal glavno računalniško okolje za izmenjavo informacij na področju pomorstva EU, in sicer za sporočila o prihodu v pristanišče in odhodu iz njega, sporočila o nevarnem blagu, sporočila o pomorski varnosti, informacije o izrednih dogodkih in nesrečah, AIS, LRIT in spremljanju onesnaženja. Komisija upravlja sistem in skrbi za njegov prihodnji razvoj s pomočjo skupine na visoki ravni za upravljanje SafeSeaNet, kot je bila določena z Direktivo 2002/59/ES.
- (3) Uporaba sektorskih sistemov za izmenjavo tajnih informacij: Za nekatere kategorije informacij, kot so tajni in zaupni podatki (npr. obveščevalni podatki v zvezi z notranjo zaščito in obrambo), je treba uporabiti sektorski pristop, da se zavarujejo varnostni interesi zadevnih skupnosti uporabnikov ali prejemnikov. Načeloma je treba po potrebi take informacije izmenjati samo med primernimi skupnostmi uporabnikov. Po potrebi in če je primerno, se te informacije lahko izmenjujejo z drugimi skupnostmi uporabnikov ali prejemniki na nacionalni ravni v skladu z zakonodajo ter z drugimi državami članicami, ki uporabljajo sisteme Skupnosti.
- (4) Regionalni pristopi: Države članice morajo preučiti, ali naj se razvije instrument za izboljšanje skupnega zavedanja o razmerah pri zakonitih in nezakonitih dejavnostih na morju, ki bi prispeval k izboljšani regionalni zmožnosti odzivanja.

4.2.2. Priporočila

- (1) Tehnični okvir: Pri popolnem upoštevanju pristojnosti nacionalnih organov, ki so določene z nacionalno zakonodajo in zakonodajo Skupnosti, bi morala biti taka struktura oblikovana kot stroškovno učinkovita medsebojna povezava različnih slojev informacij, ki temelji na interoperabilnosti in skupnih standardih. Ti sloji morajo uporabniku zagotavljati najboljšo tehnično rešitev za dostop do informacij, uspešno rudarjenje podatkov, procese povezovanja in usklajena merila za ugotavljanje normalnih in nenormalnih vzorcev. V ta namen se je treba dogovoriti o modelih interoperabilnih podatkov in standardih ravnanja s podatki ter vzpostaviti varne komunikacijske povezave med uporabniki pomembnih podatkov na osnovi predhodno določenih pravic do dostopa.

Primer slojev informacij (nehierahičnih):

Zbiranje, združevanje, analiza in razširjanje informacij bi se lahko izvajalo na naslednji način:

- **Zbiranje:** Večkratnemu zbiranju informacij za razširjanje, npr. s strani vojaških in civilnih organov, se je mogoče izogniti z uporabo istega orodja (zemeljskega orodja, satelitov, senzorjev).
 - **Združitev:** Združevanje podatkov lahko zapolni informacijske vrzeli in zmanjša negotovost pri informacijah, prejetih iz različnih virov.
 - **Analiza:** Varnostno analizo občutljivih podatkov je treba izvesti ločeno.
 - **Razširjanje:** Pravo informacijo je treba posredovati pravemu nosilcu odločanja ob pravem času. Dostop do informacij zahteva ustrezna dovoljenja.
- (2) *Interoperabilnost in skupni standardi:* Za strukturo je potrebna tudi najboljše tehnične rešitve za sinhronizacijo storitve, kakovost podatkov in standardne metodologije za izmenjavo besednjaka in podatkov, ki temeljijo na najboljši praksi. To je osnovnega pomena za zagotavljanje usklajenosti med ukrepi EU in ukrepi, ki so jih sprejele sosednje države, zlasti pri skupnih regionalnih morjih.
- (3) *Agencije EU:* Ustrezne agencije EU imajo pomembno vlogo pri podpori in sodelovanju v skupnosti uporabnikov. Lahko bi bile tudi središče izmenjave informacij, če je primerno.

4.3. Načelo 3: Izmenjava informacij med civilnimi in vojaškimi organi

Med civilnimi in vojaškimi organi je treba izmenjati informacije o nadzoru, da bi se preprečilo podvajanje in omogočila stroškovna učinkovitost. Ker imajo organi različne cilje

in prednostne mandate, je treba določiti skupne standarde in postopke za dostop do pomembnih informacij in njihovo uporabo, da se omogoči dvosmerna izmenjava informacij.

4.3.1. Vprašanja, ki jih je treba obravnavati

- (1) Ob upoštevanju misij in pristojnosti nacionalnih, regionalnih ali mednarodnih organov, ki so določene v nacionalni zakonodaji in zakonodaji Skupnosti, je podpora vojaških sil držav članic civilno vodenim misijam za pomorsko varnost in notranjo zaščito pomembna ter zahteva izboljšano interoperabilnost in povezanost med vsemi pomembnimi akterji. Podobno so lahko civilno pridobljeni podatki v pomoč pri vojaških operacijah.
- (2) Izvrševanje nacionalne zakonodaje in zakonodaje Skupnosti zahteva pravila in zmogljivosti za delovanje na odprtem morju. Tehnologije, kot je npr. snemanje in analiza satelitskih slik z visoko ločljivostjo, zračne patrolje, upravljanje brezpilotnih platform, odkrivanje in analiza podvodnih zvokov, ki so značilne obrambne zmogljivosti, so vedno pomembnejše za civilno uporabo. Nasprotno pa lahko civilne skupnosti uporabnikov prek skupnega okolja za izmenjavo informacij prispevajo veliko pomembnih informacij za sestavo slike o stanju morja (Recognized Maritime Picture).

4.3.2. Priporočila

- (1) Okrepljeno sodelovanje: Za doseganje zgoraj omenjenih ciljev pri razvoju skupnega okolja za izmenjavo informacij je treba vzpostaviti tesno sodelovanje med Evropsko komisijo, državami članicami in tistimi sogovorniki, ki jih je v ta namen določila evropska obrambna skupnost. Pretvorba tega okrepljenega sodelovanja v smernice za politiko se bo izvedla ob popolnem spoštovanju pravnega okvira vseh skupnosti uporabnikov.
- (2) Boljša uporaba orodij za nadzor v skupnostih: Civilni in vojaški uporabniki z dovoljenjem morajo imeti možnost zahtevati in prejemanjati podatke iz evropskih orodij za nadzor, da bi izvajali pomorski nadzor. Na tehnični ravni to po potrebi zahteva skupna pravila za izmenjavo, združevanje in predstavitev teh informacij posameznim uporabnikom.
- (3) Podatki o vesolju: Evropa je s programom za globalno spremljanje okolja in varnosti (Global Monitoring for Environment and Security program – GMES) zavezana k razvoju svoje lastne operativne zmogljivosti za opazovanje Zemlje. Z boljšim zavedanjem o pomorskih razmerah z uporabo vesoljskih dejavnosti je mogoče podpreti operacije, ki jih izvajajo civilni in vojaški organi, npr. spremljanje pomorskega prometa, onesnaževanje morja in boj proti nezakonitim dejavnostim na morju. Že danes je opazovanje vesolja za spremljanje pomorskega onesnaževanja del sistema CleanSeaNet, ki ga upravlja EMSA. Ta vprašanja se obravnavajo v okviru GMES, kar prispeva k razvoju varnostnih aplikacij na področju nadzora zunanjih morskih meja EU in k podpori zunanjim dejavnostim EU.

4.4. Načelo 4: Posebne pravne določbe

V zakonodaji EU in nacionalni zakonodaji je treba ugotoviti, kakšne so ovire pri izmenjavi podatkov za spremljanje in nadzor, da bi se vzpostavilo skupno okolje za izmenjavo informacij. Pri odstranjevanju teh ovir je treba med drugim posebej upoštevati zaupnost podatkov, pravice intelektualne lastnine, varstvo osebnih podatkov in lastništvo podatkov v skladu z nacionalno in mednarodno zakonodajo.

4.4.1. Vprašanja, ki jih je treba obravnavati

- (1) Obdelava osebnih podatkov: Različne dejavnosti, navedene v prejšnjih oddelkih, lahko vključujejo obdelavo osebnih podatkov. V okviru skupnega okolja za izmenjavo informacij je treba upoštevati načela zakona o varstvu osebnih podatkov, ki se uporablja v Evropski uniji¹³. Osebnih podatke je treba zbirati v zakonite namene ter jih uporabljati in prenašati za namen, ki je združljiv z začetnim namenom zbiranja.
- (2) Zahteve po zaupnosti: Očitno je precejšnja količina podatkov o poročanju in nadzoru na področju pomorstva opredeljenih in/ali morajo biti obravnavani kot (komercialno) zaupni. V zvezi z zaupnostjo je temeljna ovira izrecna narava določb o zaupnosti v nekaterih ključnih instrumentih, ki so pomembni za spremljanje in nadzor. Zaradi tega bo pri obdelavi in nadaljnjem prenosu te vrste podatkov treba zagotoviti, da so prejemniki podatkov enako zavezani obveznostim glede zaupnosti in poklicne molčečnosti, kot to že velja pri trenutnih določbah sistemov dolgega dometa za prepoznavanje in sledenje ladjam (LRIT).
- (3) Izmenjava civilnih/vojaških podatkov: Pri možni izmenjavi informacij in podatkov med različnimi organi (vključno z vojaškimi organi) je treba nadalje preučiti, kako se lahko zagotovi neoporečnost tajnih informacij, zaupnih poslovnih podatkov, informacij v zvezi s kazenskimi preiskavami in varstvo osebnih podatkov.

4.4.2. Priporočila:

- (1) Zaradi pravne varnosti vseh vključenih akterjev se predlaga, da se za vse mehanizme, katerih cilj je čezmejna izmenjava podatkov iz različnih obstoječih zbirk podatkov, po potrebi oblikuje jasen pravni okvir, ki bo opredelil vsaj značilnosti vključenih podatkov, zmogljivost pošiljateljcev podatkov, cilje (in metode) izmenjave in možne prejemnike podatkov ter vključil potrebne ukrepe glede zaupnosti in varnosti (nekaterih) podatkov ter varstvo osebnih podatkov, kjer je to lahko pomembno, ob upoštevanju obstoječih pravnih določb in operativnih sistemov na ravni EU.

13 Direktiva 95/46/ES o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov, UL L 281, 23.11.1995, str. 31, in nacionalne določbe za njeno izvajanje; Uredba (ES) 45/2001/ES o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov (UL L 8, 12.01.2001, str. 1); Konvencija Sveta Evrope z dne 28. januarja 1981 o zaščiti posameznikov glede na avtomatsko obdelavo osebnih podatkov in njene kasnejše spremembe (ETS 108). Konvenciji je dodan Dodatni protokol h Konvenciji o nadzornih organih in čezmejnem prenosu podatkov (ETS 181, 8. novembra 2001) in Priporočilo Sveta Evrope št. R(87) 15 z dne 17. septembra 1987 o uporabi osebnih podatkov v policijskem sektorju.

- (2) Obdelava osebnih podatkov za vojaške namene, državno varnost in kazenski pregon trenutno ni zajeta v splošni pravni okvir za varstvo podatkov. Vendar se varstvo podatkov začasno lahko ureja s posebnimi pravnimi instrumenti na teh področjih, tako na ravni Skupnosti kot na ravni držav članic.¹⁴ Zaradi tega se bodo zahtevali dodatni ukrepi v primeru, da bo predvidena izmenjava osebnih podatkov med organi, ki spadajo v področje obstoječega pravnega okvira za varstvo podatkov (npr. organi za ribištvo), in organi, ki (trenutno) ne spadajo v to področje (npr. vojaški organi, organi državne varnosti).

5. OBETI ZA PRIHODNOST

Cilj *vodilnih načel za razvoj skupnega okolja za izmenjavo informacij na področju pomorstva EU*, kot so razložena zgoraj, je začeti postopek razmišljanja na ravni EU in držav članic. To delo bo moralo zajeti vse skupnosti uporabnikov, da bodo jasno opredeljene njihove potrebe in možnosti politike, ki so potrebne za izpolnjevanje teh potreb. Zaradi tega službe Komisije sodelujejo s skupino „Wise Pen“ Evropske obrambne agencije v okviru njihovega mandata, da izdajo poročilo o pomorskem nadzoru.

Zato se predlaga vzpostavitev stalnega in strukturiranega sodelovanja med različnimi akterji EU na civilnem in vojaškem področju držav članic, da bi se našle inovativne rešitve v okviru tega pravnega okvira. Tako sodelovanje lahko prispeva k izboljšani interoperabilnosti in povezanosti med obstoječimi civilnimi in vojaškimi sistemi.

Predlaga se, da se delo za razvoj skupnega okolja za izmenjavo informacij izvaja v okviru skupine Komisije, ki jo sestavljajo strokovnjaki iz držav članic za povezovanje pomorskega nadzora, v skladu z drugim obstoječim delom v sektorskih skupinah in odborih. Skupina bi zlasti obravnavala strukturo sistema za izmenjavo informacij med različnimi sektorskimi sistemi, ob upoštevanju obstoječih pravnih okvirov in s preučitvijo proceduralnih in tehnoloških ovir pri izmenjavi informacij.

Vzpostavitev skupnega okolja za izmenjavo informacij ne sme v ničemer ovirati razvoja obstoječih in načrtovanih sektorskih informacijskih sistemov, vključno z njihovim nadaljnjim razvojem, pri čemer je treba upoštevati potrebo po interoperabilnosti, ki omogoča izmenjavo informacij z drugimi pomembnimi sistemi.

Po iterativnem pristopu se lahko pregleda vodilna načela, zlasti glede na rezultate naslednjih treh projektov, ki bodo izvedeni, da se oceni sposobnost uporabnikov iz različnih držav članic in skupnosti uporabnikov za izmenjavo informacij:

- (1) Pilotni projekt o povezovanju pomorskega nadzora v Sredozemskem morju in sosednjih območjih Atlantskega oceana¹⁵. Cilj tega dvoletnega projekta je preskusiti zmogljivosti šestih držav članic na tem območju pri izmenjavi informacij o nadzoru v povezavi z nadzorom meja, bojem proti trgovanju z mamili, terorizmu, tihotapljenju

¹⁴ Okvirni sklep Sveta 2008/977/PNZ z dne 27. novembra 2008 o varstvu osebnih podatkov, ki se obdelujejo v okviru policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, UL L 350, 30.12.2008, str. 60.

¹⁵ Razpis za zbiranje predlogov MARE/2008/13.

nezakonitega blaga in preprečevanjem onesnaževanja morja. Projekt naj bi se po pričakovanju začel konec leta 2009.

- (2) Pilotni projekt o povezovanju pomorskega nadzora v evropskem Severnem morju¹⁶ s podobnimi cilji in trajanjem kot zgoraj navedeni pilotni projekt v Sredozemskem morju.
- (3) V okviru delovnega programa 2010 Sedmega okvirnega programa za raziskave in razvoj (tema varnost) je bil objavljen razpis za zbiranje predlogov za predstavitveni program s ciljem obsežnega povezovanja, potrjevanja in predstavitve nadrejenih sistemov za nadzor morskih meja. Glavne teme, ki so zajete, so odkrivanje majhnih ladij, združevanje informacij za odkrivanje nepravilnosti, interoperabilnost in dostopnost. Rešitev naj bi se preskusila na izbranem območju na zunanji morski meji in naj bi s tehničnega vidika pokazala pot k razvoju skupnega okolja za izmenjavo informacij za področje pomorstva EU. Poleg tega je bil kot del teme „vesolje“ v sklopu Sedmega okvirnega programa objavljen razpis za zbiranje predlogov za razvoj predoperativnih storitvenih zmogljivosti GMES za pomorski nadzor.

Seznam dodatnih pobud EU, ki so pomembne za povezovanje pomorskega nadzora, je v delovnem dokumentu služb Komisije, ki je priložen temu sporočilu.

6. SKLEPNE UGOTOVITVE

Celostni pristop k pomorskemu nadzoru bi moral izboljšati učinkovitost organov, odgovornih za pomorske dejavnosti, saj jim bo omogočil več orodij in več informacij, ki so potrebne za izvajanje njegovih nalog. To bi moralo imeti za posledico bolj učinkovite operacije in manjše operativne stroške. Možni prihranki na ravni EU so precejšnji, saj se povečuje potreba po odkrivanju, prepoznavanju, sledenju in prestrezanju med drugim nezakonitega priseljevanja, nezakonitega ribolova, ter potreba po preprečevanju nesreč na morju, varstvu okolja in poenostavitvi trgovanja. Prednosti iz tega postopka bodo pozitivno vplivale na nacionalno varnost, pomorsko varnost in zaščito, varstvo morskega okolja, nadzor meja in na splošno na kazenski pregon.

Komisija zato poziva Svet, Evropski parlament, Evropski ekonomsko-socialni odbor in Odbor regij, da:

- podprejo cilje, predstavljene v tem sporočilu;
- potrdijo predlagani pristop v okviru svojih pristojnosti.

¹⁶ Razpis za zbiranje predlogov MARE/2009/41.